

בקיטנה, פרק שבעה-עשר

יאנוש קורצ'אק, כתבים כרך ג, עמ' 61-63
תרגום: אורי אורלב

לפחות פעם אחת במשך עונה מכרח להתרחש איזה דבר נורא: לפני שנתים הנערים ידו אצטרבלים בעורף-דין מלובלין בשעה שעבר בפרפרה דרך הקיטנה. הוא עמד לכתב לעתון שהנערים מתנפלים על בני-אדם, אך סלח לבסוף. בשנה שעברה הלכו שלושה נערים להתרחץ בנחל, נכנסו לסירה והפליגו, והטוחן נאלץ לגרר את הסירה לחוף. אך השנה הגיעה לקיטנה ידיעה שהנערים זרקו אבנים על יהודי תמהוני שעבר בשביל, ושדם רב זב מראשו של המספן עד כדי כך שאשה מהכפר רחמה עליו, רחצה את פצעיו ונתנה לו חלב לדרך.

חמשה נערים חשודים במעשה.

"איך זה היה?"

"נו, עבר יהודי בשביל, ביצר של הקיטנה, עם שק על הגב ועם נעלים קרועות ביד. הלך לאט ודבר עם עצמו. הנערים הבחינו בו והתחילו לצחק, ואז - הוא הושיט להם לשון. מישהו זרק לו אצטרבל לתוך הנעל ומכיון שבנעל היה חור נפל האצטרבל החוצה. מישהו אחר שאל מה הוא סוחר בשק שעל הגב.

"בשק הזה יש עשר פעמים עשרת אלפים רובלים", היתה התשובה. ואז בקש אחד הנערים שיתן לו רובל אחד אם הוא כל כך עשיר.

"והלאה?"

"שום דבר. היהודי הלך לו בשקט והם חזרו לשחק".

בנתים הגיעה אשה מתנשפת מבית מגורים של עובדי החנה למסר עדות.

מה פתאום שני סירים של דם? מי מספר בדותות כאלה? נתנה לו חלב מפני שהיא מכירה את האיש, הוא תמיד מסתובב כאן בסביבה. אמרה לו ללכת לקיטנה, אולי יקבל גם בשר, אבל לא רצה ואמר שהנערים - שודדים. מה שנכון, נכון: "שודדים" אמר על הנערים, כאלו זרקו אבנים.

באמת זרקו פנראה, מפני שהיתה לו שריטה על הצוואר. והרי ידוע: נערים. לה יש רק שנים והיא לא מצליחה להסתדר אתם וכאן - חבורה שלמה. צעירים אז גם טפשים. אל תענישו אותם יותר מדי, אדונים: יגדלו ובעצמם יקבלו שכל.

אם כן באמת זרקו אבנים ושרטו לו את הצוואר.

"ובכן הולך לו בדרך בשלוח אדם חלש וחולה. הוא לבד ואתם מאה וחמשים. הוא חולה ואתם בריאים. הוא רעב ואתם שבעים, הוא עצוב ואתם משעשעים. ומשום שהוא בודד, חולה, רעב ועצוב אתם זורקים עליו אבנים? הקיטנה היא מאורת שודדים? - לא, זה לא יכול להיות, אבל הרי אינכם רוצים לספר את האמת!"

ואז קרו שלושה דברים בבית אחת: אחד הנערים פרץ בבכי, השני הודיע שספר הכל,

אֶפְלוּ אִם יִשְׁלְחוּ אוֹתוֹ בְּגִלְלָה זֶה בְּחִזְרָה לְנִרְשָׁה, וְנִשְׁמַע קוֹל הַפְּעֻמוֹן הַקּוֹרֵא לְאַרוּחַת מִנְחָה.

וְזוֹ הִיְתָה הַפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה שֶׁהִלְכְּנוּ לְמַרְפֶּסֶת בְּלִי לְשִׁיר, בְּרֹאשִׁים מְשֻׁפָּלִים, וְיִשְׁבְּנוּ בְּעֶצֶב לֵיד הַשְּׁלֻחָנוֹת. וְזוֹ הִיְתָה הַפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה שֶׁחִלְקוּ "נְשִׁיקוֹת" הַלֶּחֶם שֶׁלֹּא לְפִי הַתּוֹר, אֲלָא אִידָּ שָׂבָא. הַנְּעָרִים הִחְלִיפוּ מִבִּטִּים וְאַף אֶחָד לֹא הִזְכִּיר לְמִדְרִידָּ שֶׁ"נְשִׁיקוֹת" חִלְקוּ לֹא לְפִי הַתּוֹר.

מִיָּד אַחֲרֵי הָאַרוּחָה הַתִּיבָּבוּ הָאֲשָׁמִים.

"נִסְפָּר אֶת הָאֲמֶת".

נִכוֹן, הַשְּׁלִיכוּ אֶצְטְרִבְלִים, אֲבָל לֹא בְּתִמְהוּנָה, אֲלָא בְּשֶׁק שֶׁנִּשְׂאָ עַל גִּבּוֹ. זָרְקוּ וְהִשְׁקוּ שֶׁמֶשׁ מִטְרָה: מִי יִפְגַּע? עָשׂוּ דְבָר רַע, מַעֲשֵׂה טִפְשִׁי וְהֵם מוֹכְנִים לְשֹׂאת בְּעֵנֶשׁ.

"טוֹב, אַתֶּם אֲרַבְעָה. לָכוּ עֲכָשׂוּ לְאוֹלָם וְתִחַשְׁבוּ בְּעֶצְמְכֶם אֵיזָה עֵנֶשׁ מִגִּיעַ לָכֶם."

עֲכָשׂוּ הַתִּיבָּב הַחֲמִישִׁי:

"אֲדוּנִי, גַּם אֲנִי רוֹצֶה לָלֶכֶת לְאוֹלָם."

"מִדּוּעַ?" שׁוֹאֵל הַמִּדְרִידָּ בְּפִלְיָאָה.

"מִפְּנֵי שֶׁגַּם אֲנִי זָרְקֵתִי".

"לָמָּה לֹא הוֹדִית קֹדֶם?"

"חֲשַׁבְתִּי שֶׁיִּשְׁלְחוּ אוֹתִנוּ בְּגִלְלָה זֶה חִזְרָה לְנִרְשָׁה."

"גַּם הֵם חֲשָׁבוּ בְּיָדָאִי כְּמוֹדָּ וּבְכָל זֹאת הוֹדוּ. עֲכָשׂוּ כְּבָר מְאַחֵר מִדִּי".

גִּזְרֵי הַדִּין שֶׁאֲרַבְעַת הַנְּעָרִים גִּזְרוּ עַל עֲצָמָם הָיָה:

"נִשְׁבַּח שְׁלוֹשׁ שָׁעוֹת בְּמַחְבוֹשׁ וְעַד סוֹף הָעוֹנָה לֹא נוֹכַל לְשַׁחֵק בְּכִדּוֹר, לֹא בְּדִמְקָה וְלֹא בְּדוּמִינוּ".

גִּזְרֵי הַדִּין הָיָה חֲמוּר מְאֹד. הָאֵם תִּסְפָּק לָךְ כָּל הַקְּבוּצָה?

יָדוּעַ לָנוּ שֶׁהִילָדִים זוֹרְקִים לְעֵתִים קְרוֹבוֹת מְקוֹלוֹת וְאֶפְלוּ אֲבָנִים עַל כְּלָבִים, חֲתוּלִים וְסוּסִים. אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים אִידָּ צוֹחֲקִים וּמִתְנַגְּרִים בְּשִׁכּוּרִים וּבְתִמְהוּנִים. הַתִּנְהָגוּ רַע, אֲבָל מִשּׁוֹם שֶׁלֹּא יָדְעוּ: עֲכָשׂוּ הֵם יוֹדְעִים וְדָבָר כֵּזֶה לֹא יִחֹזַר לְעוֹלָם.

הַקְּבוּצָה הַכְרִיעָה בְּרַב שֶׁל עֲשָׂרִים וְשִׁשָּׁה קוֹלוֹת נֶגֶד חֲמִשָּׁה לְשַׁחֵרֵר אוֹתָם מִן הָעֵנֶשׁ הַחֲמוּר שֶׁהִטִּילוּ בְּעֶצְמָם עַל עֲצָמָם.

בְּאַרוּחַת הָעָרֵב עָדִין הָיָה קֶצֶת יוֹתֵר שֶׁקֵּט מִהֲרָגִיל, אִידָּ עֲצוֹב בְּיוֹתֵר הָיָה הַחֲמִישִׁי, שֶׁעֲצוֹב אֶת חֲבֵרָיו בָּרָגַע שֶׁל סִכָּנָה, וְהוֹדָה בְּאֲשָׁמָה רַק כְּאִשָּׁר יָדַע שֶׁהֵעֵנֶשׁ לֹא יִהְיֶה יוֹתֵר מִדִּי מְכַאִיב.